

ดร.ป๋วย พุด

หลังจากที่ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ให้สัมภาษณ์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคมนี้ตามที่ได้ออกข่าวไปแล้ว ผู้อ่านจำนวนมากได้เรียกร้องให้ “ประชาธิปไตย” เสนอรายละเอียดของการให้สัมภาษณ์ครั้งนทั้งหมดนี้ คือถ้อยคำของ ดร. ป๋วย “สันธนา” เป็นผู้ถอดความจากแถบบันทึกเสียง

ผมขอขอบคุณที่หลายฝ่ายสนับสนุนให้ผมเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ถึงแม้ว่าคนอื่นจะยอมให้ผมเป็นก็รู้สึกว่าจะไม่เหมาะ ตราบใดที่ผมยังมีความซื่อสัตย์ต่อตัวของผมเอง ถ้าผมเป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อไหร่ ผมก็ต้องคัดค้านตัวของผมอยู่ตลอดเวลา ก็รู้สึกว่าทำอะไรผิดพลาดไปได้มาก ๆ ที่เดียว เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ผมรู้สึกว่าจะน่าจะยุติได้ โดยผมขอขอบคุณท่านที่มีความเมตตากรุณาผมอยากจะให้ผมเป็นใหญ่เป็นโต ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

มีคำถามผมอยู่เสมอว่า ขณะนี้ประชาธิปไตย ก็กำลังจะเริ่มเกิดขึ้นในประเทศไทยแล้วอย่างจริง ๆ จัง ๆ ผมจะเล่นการเมืองไหม ? คำตอบของผมต่อเพื่อนฝูงและต่อใคร ๆ ทั้งสิ้นก็คือว่า เรื่องการเมืองนี้ผมไม่เล่น แต่

ผมถือเป็นเรื่องจริง ๆ จัง ๆ และเป็นเรื่องน่าสนใจอย่างยิ่ง ไม่ใช่จะมาเล่นกันกลางเมือง จะต้องถือว่าเป็นเรื่องงาน งานในหน้าที่ ในฐานะที่พวกเราซึ่งได้เล่าเรียนมา มีโอกาสได้เห็นประเทศอื่นเขามา เรามีหน้าที่เอาใจใส่กิจการการเมืองของเรา ถ้าผมไม่เอาใจใส่ในกิจการการเมืองแล้ว เมื่อเด็ก ๆ เมื่อยังหนุ่ม ๆ อยู่ ผมทำไมจึงสมัครเข้าเป็นเสรีไทยเล่า ?

โตดเริ่มเข้ามาในเมืองไทย ก็พยายามทำงานเกี่ยวกับการเมือง กระโดดข้ามมาถึงเมื่อเร็ว ๆ นี้ ตอนเมื่อมีการปฏิวัติในเมืองไทยเร็ว ๆ นี้ ที่เขาเรียกว่า “สมัยคณะปฏิวัติ” นั้นทำไมผมเขียนจดหมาย นายเข้ม เย็นยิ่ง ถ้าหากผมไม่เอาใจใส่ในเรื่องการเมือง

การเอาใจใส่ในเรื่องการเมืองนี้ ไม่ได้หมายความว่า อย่างเดียวว่า จำเป็นต้องอยู่ในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง ต้องการที่จะรับตำแหน่งทางการเมืองตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง แต่หมายความว่าในฐานะที่เป็นราษฎรปัจเจกชน ก็ควรมีหน้าที่และมีสิทธิเสรีภาพในการเอาใจใส่การเมือง เพราะเป็นเรื่องของบ้านเมืองของเราจริง ๆ จากในจดหมายของนายเข้ม ถึงผู้ใหญ่บ้านนายทำนุ นั้นจะเห็นได้ว่า ยิ่งแก่ตัวเข้าผมก็รู้สึกตัวยิ่งขึ้นว่า เมื่อก่อนนี้เมื่อตอนที่ผม

เกิดมาที่บ้านเมืองเป็นอย่างไร และตอนที่ผมจะตายไปที่บ้านเมืองของเราเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกันแล้วผมทิ้งมรดกให้ลูกหลานลูกศิษย์ลูกหา ดีกว่าเมื่อตอนที่ผมเกิดมาแค่ไหนหรือเปล่า ? สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผมขึงใจผมอยู่เสมอ ซึ่งผมจะต้องพยายามทำให้มากที่สุดที่จะทำได้

ข้อคิดอีกข้อหนึ่ง ในฐานะที่ผมเป็นนักเศรษฐิกิจนี้ ผมต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่าเศรษฐิกิจจะไม่ดีได้จริง ๆ ถ้าหากการเมืองดีไม่ได้ เพราะฉะนั้นถึงอย่างไร ๆ ผมต้องสนใจการเมืองอยู่เสมอ เนื่องจากอยากทำให้เศรษฐิกิจดีขึ้น ผมขอเรียนความในใจอย่างนี้ จะได้มุ่งหน้าหาท่านที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้ารัฐบาล หัวหน้าพรรค ในโอกาสต่อไป ส่วนผมนั้นจะทำหน้าที่ทางด้านการเมือง แต่ไม่ใช่ในฐานะสมาชิก หรือหัวหน้าพรรคของพรรคการเมืองแห่งใดแห่งหนึ่ง จะไม่ขอทำอย่างนั้น

ถ้าหากจะซักผมว่า ผมตั้งใจจะทำอย่างไร ? ผมขอเรียนว่า ตั้งใจอยู่ในทางด้านการเมืองนั้น ผมจะช่วยร่วมมือกับคนอื่นเพื่อนฝูงที่ตั้งใจจะทำอย่างเดียวกัน คือร่วมเป็นสมาชิกในชุมนุมใดชุมนุมหนึ่ง หรือหลายชุมนุม ที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อพิทักษ์ประชาธิปไตย เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยการใช้อำนาจทางอาวุธ เพื่อให้รัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นมาขึ้นนี้ ดำเนินไปได้โดยดี เพื่อให้บ้านเมืองมีชื่อมีแปะ อย่างนี้ผมคิดว่า เมื่อได้วิจารณ์ตัวเองแล้ว ผมจะทำได้ถนัดกว่าที่จะเป็นนักการเมือง ในพรรคใดพรรคหนึ่ง

การกระทำเช่นนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจ จากคนหลายคนที่มีความคิดอย่างเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคการเมืองทุกพรรคที่ตั้งใจว่าจะส่งผู้แทนเข้าสมัครรับเลือกตั้ง เพราะเหตุว่าพรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นมาผม

เข้าใจว่า แต่ละพรรคนั้นต้องการที่จะให้เกิดมีเสรีภาพ ให้เกิดมีการปกครอง
โดยรัฐสภา ให้บ้านเมืองมีชื่อมีแปดอย่างเดียวกัน เพราะฉะนั้นผมเชื่อเหลือเกิน
ว่า สิ่งที่ผมตั้งใจจะทำนั้นคงจะต้องตรงกับนโยบายของทุกพรรค หรือพูดอีกนัย
หนึ่งพูดกลับกันว่า ถ้าจะถามผมว่าผมจะเป็นสมาชิกพรรคไหน คำตอบก็คือ
ผมจะเป็นสมาชิกทุกพรรค ที่รักประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นไม่ว่าพรรคไหน
ผมเป็นสมาชิกด้วยทั้งนั้นแหละ และจะให้เสียค่าบำรุงถ้าไม่แพงนัก ผมจะเสีย
ค่าบำรุงทุกพรรคหมด และขอให้พรรคสนับสนุนงานผมและเพื่อน ๆ ก็แล้ว
กัน งานของผมและเพื่อนผมที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม มีประชา
ธิปไตย บังคับกันไม่ให้เกิดยึดอำนาจด้วยอาวุธเหล่านี้ เป็นต้น

ที่ระหว่างที่ผมอยู่เมืองนอก ผมตั้งใจที่เมืองไทยมีกลุ่มหรือชุมนุมเกิดขึ้น
ที่ทำเรื่องเดียวกันอย่างที่ผมคิดอยู่ ซึ่งผมตั้งใจว่าในเดือนหน้าผมกลับมาทำงาน
จริง ๆ แล้วผมจะมาร่วมด้วย กลุ่มดังกล่าวนี้ นอกจากกลุ่มนิสิตนักศึกษา
ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา ก็ยังมีกลุ่มนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง และก็ยังมียุวกกลุ่ม
หนึ่งที่เราเรียกกันใหม่ว่า ปช. ปช. คือประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และมี
อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเพื่อนผมหลายคนตั้งขึ้นก็คือ “สหภาพเพื่อสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชน” อาจารย์เสนห์ จามริก อาจารย์ระวี อาจารย์สุริยา ร่วมกันตั้งขึ้น
อันนี้ผมตั้งใจมาก ดังนั้น เมื่อผมโทรศัพท์ถึงอาจารย์เสนห์ทันทีว่า เดือน
หน้าผมจะมาขอสมัครเป็นสมาชิกด้วยคน ส่วน ปช. ปช. ได้ว่ากันแล้วเมื่อ
วานนี้ เพราะฉะนั้นความตั้งใจของผม นอกจากงานอาชีพของผมที่ตั้งใจจะ
ทำแล้ว ผมยังจะทำด้านการเมืองทางด้านนี้

อยากจะฟังความเห็นของท่านทั้งหลายว่า สิ่งที่ผมคิดจะทำมีข้อตกเดือน
อะไรบ้าง เพราะท่านทั้งหลายอยู่ใกล้เหตุการณ์กว่าผม ถ้าหากมีข้อตกเดือนมี
ข้อคิด ผมยินดีรับฟัง

เมื่อคืนนี้ผมได้บอกกับเพื่อนฝูงว่า วันนี้ผมจะพบกับนัก น.ส.พ. เพื่อนฝูง
เผอิญร่วมกันเซ็นชื่อเพื่อจะขอเสรีภาพของ ๓ อดีต ส.ส. มีหนังสือถึงท่านนายก
รัฐมนตรี เขาเลยบอกมาว่าถ้าพบนักหนังสือพิมพ์ให้ช่วยแจกจ่าย และขอ
ความร่วมมือให้ น.ส.พ. ช่วยหน่อย เพราะเหตุว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องเกี่ยว
ข้องกับสิ่งที่ผมพูดเมื่อคืน ปช.ปช กิติ หรือสิทธิเสรีหรือแม้แต่คนธรรมดาที่รู้อยู่
แล้วว่า สามอดีต ส.ส. ไม่ได้คิดกบฏ ไม่ได้อะไรทั้งนั้น แต่ถูกภัยการเมือง
ให้ถูกคุมขังอยู่ ทั้งอุทธรณ์ก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้ ผมมานึกว่าในรัฐบาลมี
นักกฎหมายชั้นยอดอยู่หลายคน ก็ในเมื่อนักกฎหมายเวลาจะขังเขาก็ขังได้ เวลา
จะปล่อยเขาก็ปล่อยไม่ออก มันอย่างไรกันนี้

เพราะฉะนั้นถ้าพวกเราช่วยกันคิดกันอ่านก็คงมีประโยชน์มากกว่า จึงถือ
โอกาสโฆษณาเรื่องนี้ ชวนนำไปแจกจ่าย ในหนังสือนำสนั้ ๆ นะครับ เผอิญ
อยู่ด้วยกัน ๓๐ คน ก็เลยเซ็นชื่อกันอยู่อย่างนี้ แต่หนังสือที่เป็นระเบียบนั้น
ผมมีอยู่เพียงฉบับเดียว ลองเอาไปแบ่ง ๆ กันดูก็แล้วกัน ใครอยากได้ก็เชิญ
ไปเอาที่ตึกกษัตริย์สยาม สามย่าน

ผมขอเชิญให้ท่านออกความคิดเห็นในเรื่องของผม ท่านอาจอยากทราบอยู่
บ้าง แต่ความจริงผมอยากจะบอกว่า หลังจากกลับมาแล้วจะทำงานในตำแหน่ง
อะไร งานประจำจะมีอะไรบ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ตั้งผมเป็นศาสตรา
จารย์ และก็จ้างผมตั้งแต่กลางเดือนหน้าเป็นต้นไป ก็คงเป็นอาจารย์สอน
วิชาบางวิชาในคณะเศรษฐศาสตร์

แต่ที่สำคัญที่สุด ผมอยากจะรับทำในขณะนี้ก็คืองานพัฒนาชนบท เมื่อ
ครั้งที่ผมมากรุงเทพฯ เมื่อเดือนพฤษภาคมปีนี้ ได้ประชุมกันมีโครงการของ
๓ มหาวิทยาลัยที่จะทำร่วมกัน จะทำพัฒนาชนบทด้วย อาจารย์และนิสิตนัก

ศึกษาร่วมกัน ในลุ่มแม่น้ำแม่กลองในเขต อ. กำแพงแสน ทั้ง ๓ มหาวิทยาลัยที่จะร่วมกันคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดูจากชื่อจะทราบว่าโครงการนี้จะเกี่ยวข้องกับการทำมหากิน เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเกษตร เกี่ยวกับการแพทย์อนามัย การวางแผนครอบครัว โภชนาการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของมหิดล และเกี่ยวกับการศึกษา บัญหาสังคม สหกรณ์ ซึ่งก็เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่นั่งฟังผมมาเป็นเวลานานนี้ ใครอยากจะมีอะไรถามผมก็เชิญ ถ้าใครจะมีข้อแนะนำว่าที่ผมนึกนี้ดีแล้ว แต่ดีไม่หมด หรือไม่ดีเลย ควรจะทำอย่างนั้นอย่างนั้น ผมขอรับฟังด้วยครับ

ผู้สื่อข่าว — “อยากจะเรียนถามว่าที่ท่านไม่อยากเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น เพราะไม่มีความทะเยอทะยาน แต่การเป็นนายกรัฐมนตรี อาจจะไม่เกิดจากความทะเยอทะยาน อย่างเช่นอาจารย์สัญญา ก็ไม่มีความทะเยอทะยาน เป็นการแต่งตั้งจนว่าจะรับหรือไม่รับ และอยากจะให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่า การบริหารงานของรัฐบาลชุดนี้เป็นอย่างไรบ้าง ?”

ตอบ — ผมคิดว่า หลังจากที่มีรัฐธรรมนูญแล้ว คงจะไม่มี การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี เพราะถ้ามีการแต่งตั้งก็ไม่ควรจะเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้น ผมมองดูตัวเองแล้ว เห็นว่าไม่เหมาะหรือที่ที่จะเป็นนายก

คำถามที่สองเกี่ยวกับรัฐบาลชุดนี้ ท่านก็ได้พยายามทำดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ว่าก็ไม่ค่อยพอใจของพวกเราทุกคน ผมได้เขียนไว้ในหนังสือ ความเห็นมีบางเรื่องที่ผมอยากจะให้ทำเป็นเรื่องที่รัฐบาลน่าจะทำ สิ่งที่จะทำยังมีอีกเยอะ จะเห็นว่าพุง่ายแต่ทำยาก เพราะฉะนั้น ผมจึงเห็นใจรัฐบาลนี้อยู่บ้าง แต่ที่สำคัญที่สุดจะต้องพยายามแก้ไขสิ่งที่เกิดจากความอยุติธรรมจากสมัยก่อน ๆ นี้

ให้มันยุติธรรมขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ๓ ส.ส. นั้นมันยุติธรรม ถ้าซักเข้าไป นี้จะมีการเลือกตั้งเขายังอยู่ในคุก เขาจะออกมาเลือกตั้งได้อย่างไรทั้ง ๆ ที่เขาไม่มีความคิด นี่ผมไม่ได้โฆษณาเลือกตั้งให้กับอดีต ๓ ส.ส. นั้น แต่ผมเห็นว่าการที่ทั้ง ๓ คัดค้านคณะปฏิวัติ นับว่าเป็นคุณธรรมอันหนึ่งที่เรากวสรวรเสรีอยู่แล้ว ผมเห็นว่าอันนี้รัฐบาลน่าจะทำ

อีกสิ่งหนึ่ง รัฐบาลน่าจะปรับปรุง คือวิธีการของตำรวจซึ่งไม่ทราบว่าจะทำได้แค่ไหน เพราะเป็นรัฐบาลอยู่ในระยะสั้น พุตก็น่าจะง่าย ๆ ว่าที่ผ่านมาวิธีการของตำรวจแต่ก่อนนี้เป็น Police State คือหมายความว่า ตำรวจมีหน้าที่รับใช้นักการเมืองที่ต้องการที่จะเผด็จการ ก็ถ้าเรายังมีตำรวจที่ใช้วิธีการอย่างนั้นอยู่ เราจะเป็นประชาธิปไตยได้อย่างไร ผมขอยกตัวอย่างที่ผมเห็นกับตัวของผมเอง มีอยู่ ๒ เรื่อง ในสมัยที่ผมเป็นเสรีไทยอยู่ ผมได้ตร่มลงมา ผมทำความผิดจริง ๆ ตามกฎหมาย ผมถูกจับไป นั่นไม่เป็นไร ที่นั่นมีอิตาคคนหนึ่งชื่ออะไรผมจำไม่ได้แล้ว แกเป็นคนสติไม่ดี เผอิญวันที่ผมโดนตร่มมานั้น แกจ้งเกี่ยวนไปที่ชัชนาท เพื่อไปตรวจแร่และไปวังน้ำขาวที่ผมโดนตร่มมา และอิตาคคนนั้น ถูกจับมาพร้อมผม และผมออกมาจนส่งวิทยุอะไรได้ติดต่อกับเสรีไทยในประเทศ ติดต่อกับกองทัพอากาศได้พิเศษแล้ว วันหนึ่งผมยังเจอแกถูกคุมตัวอยู่สันติบาล ผมรู้แน่ ๆ ว่าอิตาคคนนี้ได้เกี่ยวข้องกับอะไรเลยกับเสรีไทยหรือพลร่ม แต่ว่าถูกคุมตัวได้อย่างไร สิ่งนี้ถ้าคิดว่าตอนนั้นเวลาสงคราม เป็นเรื่องกรณีพิเศษ เอาละที่นี้กรณีอีกอันหนึ่งเกี่ยวข้องกับตัวผมโดยชัด เนื่องจากผมเขียนจดหมาย นายเข้ม เย็นยิ่ง ถึงผู้ใหญ่นายถนอม เออ ทำนี่ (หัวเราะ) เพื่อนฝูงผมเตือนครันไปหมด เพราะเหตุว่าตำรวจวิ่งไปเคาะประตูบ้านกลางคืนดึก ๆ ไม่บอกกล่าว เพื่อจะไปดูว่าเป็นคอมมิวนิสต์แค่ไหน อะไร เรียกประชุมนายพล ๓-๔ คน

มาสอบสวนเพื่อนผม พวกเพื่อนผมจะไปไหน มีตำรวจเดินตาม นี่ไม่ถูกต้อง ผมอ้างตัวอย่างทีประสมมา ไม่ใช่ที่ผมโกรธเคืองตำรวจทำอย่างนั้น แต่รู้สึกว่ ถ้าเราจะเป็นประชาธิปไตยจริง ๆ เราจะต้องเปลี่ยนระบบตำรวจแน่ ๆ และจะต้องเปลี่ยนระบบประชาสัมพันธ์ อย่างวิทยุโฆษณาเด็กหนีเข้าไปฟังในหลวง ในหลวงรับสั่งให้เปิดประตูรับ ประชาสัมพันธ์กลับไปหาว่า พวกนี้บุกกรุกไป ในเขตพระราชฐาน พวกนี้ต้องเปลี่ยนหมด คือหมายความว่า อะไรที่เป็น Police State อะไรที่เคยกทำให้เกิดความอยุติธรรมในสังคม จะต้องพยายาม แก้ไข ถึงแม้ว่าจะเป็นรัฐบาลชั่วคราวก็ตาม

ในตำแหน่งกษัตริย์ดิฉัน เห็นว่าน่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้แล้ว เพราะสมาชิกสภาไม่ใช่เป็นตัวแทนของประชาชน จึงเป็นการไม่ถูกต้อง อย่างยิ่ง ควรจะมีการเลือกตั้งทั่วประเทศ แต่ก็คงเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นขณะนี้ จึงควรถวายอำนาจให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาเข้ามาใหม่ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้น ควรจะมีการออกเสียงประชามติเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ผู้สื่อข่าว — “อยากเรียนถามอาจารย์ว่าการสมัคร ส.ส. นั้น ควรสังกัดพรรคใดหรือสมัครอิสระดี”

ดร. ป๋วย — “เผอิญผมไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางนี้ จึงไม่สามารถพูดได้ว่า อันไหนดีกว่าอันไหน ในอังกฤษและในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียที่ผมเห็นอยู่ ไม่ต้องสังกัดพรรคก็ได้ แต่ที่เยอรมันเขาพยายามให้สังกัดพรรคและสำเร็จ ผมเข้าใจว่า คงจะแล้วแต่เหตุการณ์ของแต่ละประเทศกรรมัง ฉะนั้นผมจึงบอกไม่ได้ว่าอะไรมันดีกว่าอะไร ผมชอบให้ไม่สังกัดพรรคมากกว่า เพราะแต่ละคนจะได้มีสิทธิเสรีภาพ ในการที่จะขึ้นมาเป็นผู้แทนราษฎรได้ นี่เป็นความนิยมส่วนตัวมากกว่าที่พูดเป็นหลักวิชาว่าอะไรดีกว่า”

ผู้สื่อข่าว - “ถ้ากฎหมายที่ร่างออกมาใหม่นี้ เผอิญว่าผู้ที่สมัคร ส.ส. ไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรคแล้ว อาจารย์อาจจะสมัคร ส.ส. เพราะว่าจะสามารถทำงานตามอุดมการณ์ที่อาจารย์ตั้งใจจะทำได้ใหม่ครับ”

ดร. ป่วย - “อาจจะสมัครนะครับ แต่สมัครเข้าไปไม่ประสงค์รับตำแหน่งการเมือง นอกจากจะเป็น ส.ส. อิสระเท่านั้น”

ผู้สื่อข่าว - “ถ้ากฎหมายเขายังบังคับให้เข้าพรรคการเมืองล่ะครับ อาจารย์จะไม่สมัครเลยหรือ”

ดร. ป่วย - “ผมก็ไม่สมัคร มองจากแง่ของผม ผมอยากจะทำเรื่องอื่นมากกว่า คือตั้งใจจะปักหลักประชาธิปไตยให้มั่นในเมืองไทยสัก ๑๐ - ๒๐ ปี ถ้าทำได้อย่างนี้ลูกหลานของเราจะตำหนิเราไม่ได้ว่าทั้งโลกอันสกปรกไว้ให้กับพวกเขา”

ผู้สื่อข่าว - “สมมุติว่าอาจารย์ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. และได้รับการสนับสนุนให้เป็นนายกรัฐมนตรีล่ะครับ อาจารย์จะยอมรับตำแหน่งหรือเปล่า?”

ดร. ป่วย - “ผมคิดว่าไม่ถึงล่ะครับ ไม่ถึงแน่ๆ สมมุติว่า สภาจะให้นายกซึ่งต้องการทำงานอย่างผมเป็นนายกรัฐมนตรี นายกจะต้องขังใจดูว่า จะเป็นนายกรัฐมนตรีหรือไม่เป็น ถ้ารับเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ต้องออกจากตำแหน่งที่ตนต้องการที่จะทำในเรื่องพิทักษ์เสรีภาพ ถ้าไม่ออก ก็ต้องไม่เป็นนายกรัฐมนตรี เพราะการที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น จะต้องมีความจำเป็น จะต้องโต้ตอบกับฝ่ายค้าน ในที่สุดจะคิดตัวไปกับนายกคนนั้นว่าลำเอียงเข้ากับพรรคนี้ เป็นศัตรูกับอีกพรรคหนึ่ง ดังนั้นการรวมพลังที่จะต่อต้านเผด็จการเชิดชูประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพมันเสียไป เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ในยุโรปไม่เฉพาะอังกฤษ และขอออกตัวว่าไม่ต้องการให้เลียนแบบ สหภาพแบบนี้ ชุมชนแบบนี้ สหภาพแบบนี้ ส่วนใหญ่มีสมาชิกสภาของทุกพรรคเป็น

กรรมการอยู่ แต่ไม่เป็นเจ้าหน้าที่ แสดงว่าเป็นที่รวมของพรรค ไม่ใช่เป็นที่ขัดแย้งของพรรค”

ผู้สื่อข่าว — “อาจารย์หมายถึงว่า ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมันยากเกินที่อาจารย์จะทำได้หรือ”

ดร. ป่วย — “ผมไม่ได้บอกว่าเกินความสามารถของผม แต่ผมว่าไม่เหมาะสม (หัวเราะ) การเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น จำเป็นจะต้องมีลักษณะสำคัญอยู่ข้อหนึ่ง คือ ลักษณะที่จะประนีประนอมกับสิ่งที่ขัดแย้งอะไรกันไว้ โดยไม่เสียหลักการนะครับ แต่การประนีประนอมบางอย่างผมทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นผมจึงรู้สึกว่าคุณไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายฯ”

ผู้สื่อข่าว — “โครงการ ๓ มหาวิทยาลัยที่กล่าวมาแล้วนั้น ตอนนี้อยู่ในวงหลักเกณฑ์ไว้แล้วหรือยัง?”

ดร. ป่วย — “มีเรื่องวางไว้แล้ว ผมสังเกตเห็นว่าเวลารัฐบาลไปพัฒนาชนบทนั้น มีข้อบกพร่องอยู่บ้าง เข้าถึงประชาชนได้ยาก และประชาชนมักจะมองข้าราชการไปในวิธีหนึ่ง เช่นข้าราชการเอาเงินของหลวงไปให้ราษฎรกู้ มักจะไม่ได้คืน เพราะประชาชนถือคติว่า เงินของหลวงถ้าใครขอยืมมาแล้วใช้คืนก็ไม่ไช่หนักแดง และข้าราชการชนิดตั้งตัวเป็นใหญ่ ราษฎรไม่มาหาฉัน ฉะนั้นไม่ไปหาราษฎร ยังมีอีกเยอะ นี่เรารู้กันอยู่ แต่ที่ตีเขาก็มิ

ส่วนเอกชนที่ไปทำกัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันศึกษาพัฒนามูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย โครงการประกาศนียบัตรชั้นสูงของบัณฑิตอาสาสมัครของธรรมศาสตร์เข้าถึงประชาชน ประชาชนเห็นเป็นกันเอง แต่เสียอย่างหนึ่งไม่มีทุนทรัพย์ ไม่มีกำลังคน ผมจึงคิดว่าถ้าเรามีทั้ง ๒ อย่างมารวมกันคือ เอนิสนักศึกษา อาจารย์ เอกชน เป็นทัพหน้า เข้าถึงราษฎร ได้รับความเชื่อถือ

เอารัฐบาลเป็นทัพหนุน ถ้าต้องการครองก็ใส่ไว้ในแผนพัฒนา ถ้ารวมกันได้ทั้ง ๒ อย่าง จะมีประโยชน์มาก วิธีนี้จะเป็นการรวมข้าราชการกับราษฎร จะเป็นประโยชน์ ขอให้สังเกตว่า การไปเป็นในแบบรวมกันไม่ใช่แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ แล้วเกิดปัญหาสังคมนี้ เช่น ให้การศึกษาชนิดดี ชาวชนบทวิ่งเข้ากรุงเทพฯ เสียแล้ว ไม่ยอมอยู่บ้านพัฒนาทำความเจริญให้ชนบทเป็นต้น เราจะต้องพยายามมองหาให้รอบทุกอย่าง รวมทั้งคุมกำเนิด โภชนาการ ให้เด็กกินดีตั้งแต่เล็กๆ ร่างกายสมองจะได้ติดตามไปด้วย หวังว่าทุกท่านคงจะสนับสนุน

ผู้สื่อข่าว - “เรื่องเกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายนั้น ควรจะเปลี่ยนแปลงนโยบายกันอย่างไร?”

ดร. ป๋วย - “แม้แต่รัฐบาลเดิมตอนหลังก็ยอมรับแล้วว่า ที่เคยเรียกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ไม่ใช่คอมมิวนิสต์แล้ว มีใครเคยเล่าให้ผมฟังว่า ที่ตกคำว่า “คอมมิวนิสต์” ไปนั้น เพราะก่อนนั้นผู้ก่อการร้ายนี้รวมทั้งพวกราษฎรถูกกลั่นแกล้ง พวกขโมยธรรมดา รัฐบาลใช้วิธีรุนแรงปราบปราม ก็ไม่เห็นดีขึ้น กลับมากขึ้น ปราบด้วยอาวุธไม่สำเร็จ เราลองมาใช้วิธีประนีประนอมกันดูซิ ถือว่า เราเป็นชาติเดียวกันมีอะไรก็มานั่งคุยกันก่อนชกกัน แต่ที่เป็นมาเราชกก่อน ผู้ที่ไม่เคยเป็นคอมมิวนิสต์ก็เลยเป็นคอมมิวนิสต์ไปเลย เราน่าจะหันมาใช้วิธีใหม่ ผมไม่รับรองว่าจะได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็น่าลอง เพราะไม่เสียหายอะไรเลย

ผู้สื่อข่าว - “ปัญหาการครองชีพและเศรษฐกิจละครับ อาจารย์เห็นว่ารัฐบาลควรจะทำอย่างไร?”

ดร. ป๋วย - “วิธีที่ดีที่สุดจะต้องกันไว้ เวลาผมรับราชการ มีประชุมเรื่องข้าวเราคอยระวังคุงส์ต็อกเสมอ คนที่ไม่ใช่ นักเศรษฐศาสตร์มักจะลืมเรื่องสต็อก

สมมุติว่าเราผลิตข้าวได้มาก กินมาก สต็อกมาก ๆ ไม่เป็นไร แต่ถ้าผลิตมาก
กินมากสต็อกน้อยไม่ไหว ข้าวต้องแพงขึ้น ข้าวสต็อกสำคัญมาก สต็อกน้อย
คนกังวลว่าข้าวจะขึ้นราคา คนซื้อเข้าไม่ยอมออก นี่ไม่รวมถึงข้าราชการทุจริต
นะ ถ้าเจ้าหน้าที่เป็นผู้กักตุนย่อมมีปัญหามากเหลือเกิน ในปี ๒๕๑๕ นายข้าว
ให้ต่างประเทศมากน่าตกใจ แต่ผมไม่ได้พูดเพราะอยู่เมืองนอก ได้เงินตรามาก
ดี แต่ต้องคำนึง ในประเทศจะไม่มีข้าวกิน ได้ข่าวว่าตอนนั้นมีปัญหาน้อยลง
แล้ว ถ้าพิจารณาเรื่องนี้ต่อไป ต้องกันไม่ให้ปัญหาเกิด ไม่ใช่ปัญหาเกิดแล้ว
จึงแก้ ในระหว่างนี้ต้องแก้กันไปตามบุญตามกรรมก่อน แต่ขออย่าเอาเปรียบ
กัน โกงกัน มันจะซ้ำเติมหนักเข้าไปอีก ต้นปีมีการโกงกัน มันเลยอุ่นมา

สำหรับการเพิ่มเงินข้าราชการนั้น จำเป็นมาก แต่ต้องเพิ่มให้ผู้น้อยให้
มาก ข้าราชการผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องเพิ่มมากนัก คุณจะว่า ร.ม.ต. บุญมากกับ
ผมเป็นลูกศิษย์อาจารย์เดียวกันก็ได้ แต่ผมว่า ร.ม.ต. บุญมาเป็นคนดี ชื่อ
สัตย์สุจริต ฉลาด มีสติปัญญาดี นี้คุณเขียนอย่างนี้เดียวเจ้าตัวมาเตะผมเอา
หาว่าไปประจบเขาอีก (หัวเราะ) ที่พูดทั้งหมดก็ยังห่างเหตุการณ์อยู่มาก แต่
เท่าที่ดูก็รู้สึกว่าเป็นสิ่งจำเป็น

ผู้สื่อข่าว - “การชันษาของรัฐบาลชุดนี้อาจารย์มีความเห็นอย่างไร”

ดร. ป๋วย - “ชันษาสินค้ำที่คนร่ำรวยใช้ไม่เป็นไร การชันษาสินค้ำนั้นควรชัน
น้ำมันเป็นชันให้มาก เพราะคนไม่รวยไม่ค่อยมีรถยนต์ใช้หรอก แล้วนำเงิน
ภาษีที่เก็บได้มาอุดหนุนทางด้านการขนส่ง การบริการสาธารณสุข ประโยชน์ ผม
คิดว่าเขาทำถูกแล้ว การเก็บภาษีอากรในเมืองไทยลำบากที่จะเก็บทางตรง จะ
ต้องเร่งรัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น มันเป็นคราวเคราะห์กรรมของพวก
เรา ตามปกติภาษีเงินได้ถ้าไม่ตายไม่หนีออกจากไทย หรือมีการสืบสวน มี
อายัด ภาษีเงินได้มักเก็บไม่ได้ นี่หวังว่าภาษีเงินได้คงจะตามมาเร็ว ๆ นี้”

ผู้สื่อข่าว - “ บัญหาคอร์รัปชั่นล่ะครับ ”

คร. ป่วย - “ ถ้ามีผู้ใหญ่ที่มีความเที่ยงธรรมดี มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นตัวอย่าง ไม่เห็นแก่บุคโคโล คณะพรรคพวกจะคอร์รัปชั่นไม่ได้ เพราะส่วนใหญ่อู้กันว่าใครจะกิน มันปึกไม่มีคหออก ถ้ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะช่วยเหลือส่งดูแลให้ ทั้งหมดแก่ไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์หรอกนะ แต่ควรจะให้ น้อยลง ถ้าผู้ใหญ่ไม่กิน เด็กกินไม่ได้ ถ้าไม่ควบคุมทางรัฐสภา ควรจะให้ สิทธิเสรีภาพประชาชนที่จะช่วยกันพูดหลาย ๆ เสียงได้ ”

ผู้สื่อข่าว - “ อาจารย์มีความกลัวมากน้อยเพียงไร ว่าจะมีกำลังทหารกลับเข้ามาปกครองประเทศเมื่อสภาผู้แทนฯ ทำความวุ่นวาย ”

คร. ป่วย - “ มันอาจเป็นไปได้ครับ นี่เผอิญมือติด ส.ส. นั่งอยู่ด้วย จึงขอพูดเสียเลยว่า หัวหน้า ส.ส. นั้นแหละตัวร้าย ทำให้ ส.ส. แต่ละคนได้ใจ เรียกร้องเอาเงินทองตอบแทนในการยกมือสนับสนุน ผมไม่ห่วง ส.ส. เท่าไร แต่ห่วงว่าผู้ที่เสียอำนาจไปพยายามจะมาเอาอำนาจคืนไปอีก ฉะนั้นผมจึงเห็นว่าหน้าที่ของผมในการพิทักษ์ประชาธิปไตย เป็นเรื่องสำคัญ ขอขยายความสักหน่อยว่า ถ้าในชุมนุมของผมประกอบด้วยข้าราชการผู้ใหญ่ เช่น อธิบดี ปลัดกระทรวง ยอมรับกันว่าถ้ามีรัฐบาลไม่ชอบธรรมเราจะไม่ทำงาน ไม่ยอมเป็นข้าของคนที่มายึดอำนาจด้วยอาวุธ ก็คงจะไม่มีใครกล้ายึดอำนาจแน่ ”

ผู้สื่อข่าว - “ ควรจะย้ายทหารออกไปต่างจังหวัดหรือไม่ ”

คร. ป่วย - “ พระนครควรจะปลดทหารเสียที ควรจะย้ายออกไป ไม่ว่าทัพบก ทัพเรือ ทัพอากาศฝั่งทางโน้นฝั่งทางนี้ ควรแยกออกไป เอาละครับ ขอยุติเพียงแค่นี้ ”

ตีพิมพ์ใน *ประชาธิปไตย* ฉบับวันที่ ๑๑ - ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๖